

Ware Christelijke Religie

vervolg van Hoofdstuk 1

GOD DE SCHEPPER

Hoofdstuk 1 – GOD DE SCHEPPER

4. De Christelijke Kerk heeft sinds de tijd van de Heer alle stadia van de vroegste kindertijd tot de hoogste ouderdom doorlopen.

Haar kindertijd was ten tijde dat de apostelen leefden en in de gehele wereld de boetedoening en het geloof in de Heer God Zaligmaker predikten.

Dat het deze twee dingen waren die zij predikten, blijkt uit het volgende in ‘de Handelingen van de Apostelen’; Paulus betuigde beiden, Joden en Grieken, de boetedoening tot God en het geloof in onze Heer Jezus Christus, (Handelingen 20:21).

Het is gedenkwaardig dat de Heer enige maanden geleden Zijn twaalf discipelen, die nu engelen zijn, heeft samengeroepen en hen in de gehele geestelijke wereld heeft uitgezonden, met de opdracht, het Evangelie daar opnieuw te prediken, aangezien de Kerk, die uit de Heer door hen gesticht was, heden ten dage dermate voleindigd is, dat er nauwelijks enige overblijfselen resteren; en dat het daartoe gekomen is, omdat men de Goddelijke Drievuldigheid heeft verdeeld in drie personen, waarvan eenieder God en Heer is, en dat daaruit voortvloeiend zich iets als een waanzin heeft uitgebreid over de gehele theologie en dus over de Kerk, die naar de naam van de Heer de Christelijke wordt genoemd.

Er wordt gezegd ‘een waanzin’, aangezien het menselijk gemoed daardoor in zo’n delirium is geraakt, dat men niet weet, of er één God is dan wel of er drie zijn.

Er is één God op de lippen van de mond, maar drie in de gedachte van het gemoed.

Vandaar is het gemoed met zijn mond of de gedachte met haar spraak in tegenstrijd; uit deze tegenstrijd komt voort, dat er in het geheel geen God is.

Het naturalisme* dat heden ten dage regeert komt nergens anders vandaan.

Ga voor uzelf als u wilt eens na, of niet wanneer de mond zegt ‘één’, en het gemoed denkt ‘drie’, innerlijk halverwege het een het ander opheft en omgekeerd.

Vandaar denkt de mens nauwelijks anders over God - als hij al daarover denkt - dan alleen over het woord God, zonder enige zin, die een kennis van God inhoudt.

Aangezien de voorstelling over God, tezamen met elk begrip daarover, zozeer verscheurd is, is het mijn bedoeling om in volgorde te handelen over: God de Schepper, de Heer de Verlosser en over de Heilige Geest de Werker, en tenslotte over de Goddelijke Drievuldigheid, teneinde datgene wat verscheurd is, weer te herstellen.

Dit gebeurt wanneer de menselijke rede vanuit het Woord en de daaruit voortvloeiende verlichting overtuigd wordt, dat er een Goddelijke Drievuldigheid is, en dat deze is in de Heer God Zaligmaker Jezus Christus, zoals de ziel, het lichaam en het voortgaande in de mens, en dat op deze wijze het volgende in de geloofsbelijdenis van Athanasius van kracht wordt: dat in Christus God en Mens, of het Goddelijke en het Menselijke, niet twee zijn, maar in één Persoon; en dat, gelijk de redelijke ziel en het vlees één mens is, evenzo God en Mens één Christus is.

DE EENHEID VAN GOD.

5. Aangezien de erkenning van God is vanuit de kennis die men van Hem heeft, het wezen zelf en de ziel is van alle dingen van de theologie, is het noodzakelijk van de eenheid van God uit te gaan.

Dit zal in volgorde uiteengezet worden in de volgende artikelen:

I. De gehele Heilige Schrift en daaruit de leren van de Kerken in de Christelijke wereld leren, dat God één is

II. Er is een universele invloeiing in de zielen van de mensen, dat er een God is en dat Hij één is.

III. Vandaar komt het dat er in de gehele wereld niet een natie met godsdienst en gezonde rede is, die niet een God erkent en dat God één is.

IV. De natiën en volken zijn van elkaar afgeweken en wijken van elkaar af ten aanzien van hun opvattingen over de hoedanigheid van deze ene God, vanuit verschillende oorzaken.

V. De menselijke rede kan, wanneer zij wil, vanuit vele dingen in de wereld gewaarworden of besluiten, dat er een God is en dat Hij één is.

VI. Wanneer God niet één was, had het heelal niet geschapen noch in stand gehouden kunnen worden.

VII. De mens, die God niet erkent, is uit de Kerk uitgebannen en verdoemd.

VIII. Bij de mens, die niet één God, maar verschillende goden erkent, hangt niets van de Kerk samen.

Maar deze dingen zullen afzonderlijk worden uiteengezet.

6. I. De gehele Heilige Schrift en daaruit alle leren van de Kerken in de Christelijke wereld leren dat er een God is en dat Hij één is.

Dat de gehele Heilige Schrift leert dat er een God is, komt omdat zij in haar binnenste dingen niets anders is dan God, dat wil zeggen, het Goddelijke dat uit God voortgaat; want het is uit God gedictieerd, en uit God kan niets anders voortgaan, dan hetgeen Hijzelf is en het Goddelijke wordt genoemd; dit is in de binnenste dingen ervan.

Maar in de daarvan afgeleide dingen, die daaronder zijn en daaruit voortvloeien, is die Heilige Schrift aangepast aan de gewaarwording van de engelen en de mensen.

Hierin is eveneens het Goddelijke, maar in een andere vorm, en in deze vorm wordt het genoemd: het Goddelijk Hemelse, Geestelijke en Natuurlijke, welke niets anders zijn dan de omhullingen van God, aangezien God Zelf, zoals Hij in de binnenste dingen van het Woord is, door geen enkel schepsel gezien kan worden.

Want Hij zei tot Mozes, toen deze bad de heerlijkheid van Jehovah te mogen zien, dat niemand God kan zien en leven.

Zo is het ook gesteld met de binnenste dingen van het Woord, daar waar God is in Zijn 'ZIJN' en in Zijn 'WEZEN'.

Toch schijnt het Goddelijke, dat binnenin is en omhuld wordt door zulke dingen, die zijn aangepast aan de gewaarwordingen van engelen en mensen, voort als het licht door kristallen vormen, maar verschillend al naar gelang de staat van het gemoed, die de mens zich óf uit God, óf uit zichzelf heeft gevormd.

Voor eenieder die uit God de staat van zijn gemoed heeft gevormd, is de Heilige Schrift zoals een spiegel waarin hij God ziet, maar eenieder op zijn eigen wijze.

De waarheden die hij vanuit het Woord leert en waarmee hij zich vervult door een daaraan overeenkomstig leven, stellen deze spiegel samen.

Hieruit pas blijkt dat de Heilige Schrift de volheid van God is.

Dat de Heilige Schrift niet alleen leert dat er een God is, maar ook dat God één is, kan blijken uit de waarheden, die zoals gezegd, deze spiegel vormen; hierin namelijk dat zij in één verband samenhangen, en maken dat de mens zich God niet anders kan denken dan één.

Vandaar komt het dat eenieder, van wie de rede met enige heiligheid vanuit het Woord is doortrokken, als vanuit zichzelf weet dat God één is, en hij het als waanzin gewaarwordt te zeggen dat er verschillende goden zijn.

De engelen kunnen de mond niet opendoen om het woord 'goden' uit te spreken, want de hemelse aura, waarin zij leven, verzet zich daartegen.

Dat God één is, leert de Heilige Schrift niet slechts zo op universele wijze, zoals gezegd werd, maar ook in het bijzonder op vele plaatsen, zoals in het volgende: 'Hoor, Israël, Jehovah, onze God, Jehovah is één', (Deuteronomium 6:4; Markus 12:29); 'Gewisselijk, God is onder u, en behoudens Mij is er geen God', (Jesaja 45:14,15); 'Ben Ik niet Jehovah, en er is geen God meer behalve Mij', (Jesaja 45:20,21); 'Ik ben Jehovah uw God, en gij zult geen God erkennen dan Mij alleen', (Hosea 13:4); 'Zo zei Jehovah, de Koning van Israël: Ik ben de Eerste en de Laatste, en behalve Mij is er geen God', (Jesaja 44:6); 'Te dien dage zal Jehovah tot Koning zijn over de ganse aarde; te dien dage zal Jehovah één zijn, en Zijn naam één', (Zacharias 14:9).

7. Dat de leerstellingen van de Kerken in de Christelijke wereld leren dat God één is, is bekend.

Zij leren dit omdat al haar leren uit het Woord zijn en deze hangen samen, voor zoveel zij niet alleen met de mond maar ook met het hart één God erkennen.

Voor hen, die alleen met de mond één God en met het hart drie goden belijden, zoals heden ten dage bij velen in de Christenheid geschiedt, is God niets anders dan slechts een uitspraak van de mond, en al het theologische is voor hen niets anders dan een gouden afgodsbeeld, weggesloten in een schrijn, waarvan de sleutels om het te openen alleen bij de voorgangers van de Kerk berusten; en wanneer dezen het Woord lezen, worden zij niet enig licht daarin gewaar, en zelfs niet eens dat God één is.

Voor hen is het Woord als met doorhalingen bevlekt en ten aanzien van de eenheid van God toegedekt.

Dezen zijn het die door de Heer beschreven worden bij Mattheüs: 'Met het gehoor zult gij horen en niet verstaan; en ziende zult gij zien en niet onderscheiden; zij hebben hun ogen toegedaan, opdat zij niet te eniger tijd met de ogen zouden zien en met de oren horen en met het hart verstaan, en zich bekeren en Ik hen geneze', (Mattheüs 13:14,15).

Al dezen zijn zoals degenen die het licht ontvluchten en kamers binnengaan waarin geen vensters zijn en langs de wanden rondtasten op zoek naar voedsel en geld en zich tenslotte een gezichtsvermogen verwerven gelijk aan dat van nachtuilen en in de duisternis zien.

Zij lijken op een vrouw die verschillende echtgenoten heeft, maar geen echtgenote is maar een wulpse hoer; en zij zijn zoals een maagd die ringen aanneemt van verschillende minnaars, en na de bruiloft niet alleen met de ene haar nachten deelt maar eveneens met de anderen.

8. II. Er is een universele invloeiing uit God in de zielen van de mensen, dat er een God is, en dat Hij één is.

Dat er een invloeiing uit God in de mens is, blijkt duidelijk uit de algemene belijdenis, dat al het goede dat in zich goed is en in de mens is, en door hem gedaan wordt, uit God is; evenzo al wat van de naastenliefde en al wat van het geloof is; want men leest: 'Een mens kan geen ding nemen, zo het

hem vanuit de hemel niet gegeven zij', (Johannes 3:27); en Jezus zei: 'Zonder Mij kunt gij niets doen', (Johannes 15:5), dat wil zeggen, niets wat van de naastenliefde en van het geloof is. Dat deze invloeiing in de zielen van de mensen is, komt omdat de ziel het binnenste en het hoogste van de mens is en de invloeiing uit God vindt daarin plaats en daalt van daaruit neer in de dingen die beneden zijn, en maakt ze levend alnaar de opneming ervan.

De waarheden die bestemd zijn om het geloof te laten ontstaan, vloeien weliswaar door het gehoor binnen en worden zo in het gemoed geplaatst, dus beneden de ziel; maar de mens wordt door deze waarheden slechts in orde gesteld om de invloeiing uit God door de ziel op te nemen en zoals de ordening is, is de opneming en is de verandering van het natuurlijk geloof in geestelijk geloof.

Dat er een invloeiing uit God in de zielen van de mensen is, dat God één is, komt omdat al het Goddelijke, zowel universeel als afzonderlijk genomen, God is; en aangezien al het Goddelijke als één samenhangt, moet het de mens noodzakelijkerwijs de voorstelling van één God ingeven.

Deze voorstelling wordt dag na dag versterkt, naarmate de mens uit God in het licht van de hemel geheven wordt.

De engelen immers kunnen zich in hun licht niet daartoe dwingen het woord 'goden' uit te spreken, waarom dan ook hun spraak aan het einde van elke zin, wat de klemtoon betreft, in eenheid eindigt, wat nergens anders vandaan komt dan vanuit de invloeiing in hun zielen, dat God één is.

Dat er, hoewel het in de zielen van alle mensen invloeit dat God één is, niettemin velen zijn die denken dat Zijn Goddelijkheid verdeeld is in verschillende van hetzelfde wezen, vindt hierin zijn reden, dat deze invloeiing wanneer die neerdaalt, in niet overeenstemmende vormen valt, en de vorm zelf dit verandert, zoals dit in alle dingen van de drie rijken van de natuur plaatsvindt.

Dezelfde God die elk beest levend maakt, is het ook, die de mens levend maakt, maar de opnemende vorm maakt dat het beest een beest is en dat de mens een mens is.

Iets dergelijks gebeurt met de mens zolang hij zijn gemoed met de vorm van een beest omkleedt.

Er is een soortgelijke invloeiing uit de zon in elke boom, maar deze wordt verandert overeenkomstig de vorm ervan; de invloeiing is dezelfde in de wijnstok als in de doornstruik, maar wanneer de doornstruik op de wijnstok geënt wordt, wordt deze invloeiing verdraaid en gaat voort overeenkomstig de vorm van de doornstruik.

Hetzelfde vindt plaats in de dingen van het delfstoffenrijk; het licht dat invloeit in kalksteen en in diamant, is hetzelfde, maar het schijnt door de diamant heen en in kalksteen wordt het verduisterd.

Wat de menselijke gemoederen betreft, deze zijn verschillend overeenkomstig hun vormen, die van binnen geestelijk zijn overeenkomstig het geloof in God en tevens het leven uit God, en deze vormen worden doorschijnend en aan die van de engelen gelijk door het geloof in één God, maar omgekeerd worden zij duister en gelijk aan die van de wilde dieren door het geloof in verschillende goden, welk geloof maar weinig verschilt van het geloof in geen God.

9. III. Vandaar komt het dat er in de gehele wereld niet één natie met godsdienst en gezonde rede is, die niet een God erkent en dat God één is.

Vanuit de Goddelijke invloeiing in de zielen van de mensen, waarover vlak hierboven, volgt dat er bij elk mens een innerlijke stem is, die hem zegt dat er een God is en dat Hij één is.

Dat er niettemin mensen zijn die God loochenen, en anderen die de natuur als God erkennen, en weer anderen die verschillende goden erkennen en ook die beelden als goden vereren, komt omdat zij de innerlijke dingen van hun rede of van hun verstand hebben volgestopt met wereldse en lichamelijke dingen, en daarmee de oorspronkelijke voorstelling over God of die van hun kindertijd hebben uitgewist, en toen tevens de godsdienst van de borst naar de rug geworpen hebben.

Dat de Christenen één God erkennen, maar op welke wijze, blijkt duidelijk vanuit hun geloofsbelijdenis, die als volgt luidt: 'Het katholieke geloof bestaat hierin, dat wij één God vereren in de Drievuldigheid, en de Drievuldigheid in de Eenheid.

Er zijn drie Goddelijke personen: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en toch zijn er niet drie goden, maar er is één God; een andere is de persoon van de Vader, een andere die van de Zoon, en een andere die van de Heilige Geest, en zij hebben één Goddelijkheid, gelijke heerlijkheid en gelijke eeuwige majesteit; dus de Vader is God, de Zoon is God en de Heilige Geest is God; daar wij echter door de Christelijke waarheid worden gedwongen elk persoon afzonderlijk als God en Heer te belijden, zo wordt het ons door de katholieke godsdienst verboden van drie Goden en drie Heren te spreken.' Van dien aard is het Christelijk geloof ten aanzien van de eenheid van God, maar dat in deze geloofsbelijdenis de drievuldigheid van God en de eenheid van God met elkaar in tegenspraak zijn, zal in het hoofdstuk over 'de Goddelijke Drievuldigheid' worden gezien.

De overige natiën in de wereld, met godsdienst en gezonde rede, stemmen ermee in dat God één is; alle Mohammedanen in hun rijken, de Afrikanen in vele koninkrijken van hun werelddeel, alsmede de Aziaten in verscheidene van hun koninkrijken; en bovendien de Joden heden ten dage.

De Oudsten in de gouden eeuw, bij wie godsdienst was, vereerden één God, die zij Jehovah noemden; zo ook de Ouden van het volgende tijdperk, voordat de monarchale rijken werden gesticht, waarmee de wereldse en tenslotte de lichamelijke liefden aanvingen de hogere dingen van het verstand te sluiten, die vroeger waren geopend, en toen geweest zijn als de tempels en de heiligdommen voor de eredienst van de ene God.

Maar om ze weer te ontsluiten en zo dus de eredienst van de ene God te herstellen, heeft de Heer God een Kerk bij de nakomelingen van Jakob ingesteld, en aan het hoofd van alle geboden van hun godsdienst plaatste Hij dit: Er zal geen andere God voor Mijn aangezicht zijn', (Exodus 20:3). Ook betekent Jehovah, met welke naam Hij Zich opnieuw voor hen noemde, het hoogste en enige 'zijnde', waaruit alles is, wat in het heelal is en bestaat.

De oude heidenen erkenden als hoogste god Jupiter, zo wellicht genoemd naar Jehovah, en schreven ook aan verschillende andere, die zijn hof vormden, goddelijkheid toe; maar de wijzen van het volgende tijdperk, zoals Plato en Aristoteles, bekenden dat deze geen goden waren, maar evenzovele eigenschappen, hoedanigheden en attributen van de ene God, en goden werden genoemd omdat daarin afzonderlijk de Goddelijkheid was.

10. Alle gezonde rede, ook al is die niet godsdienstig, ziet, dat elk ding, dat uit delen bestaat, vanuit zichzelf uiteen zou vallen, wanneer het niet van een eenheid afhing, zoals de uit zovele ledematen, ingewanden, gevoels- en bewegingsorganen, samengestelde mens, wanneer hij niet afhing van één ziel, en het lichaam zelf wanneer het niet afhing van één hart. Zo ook een rijk, wanneer dit niet afhing van één koning; een huis wanneer het niet afhing van één heer; en elke dienst, waarvan er in elk rijk vele zijn, wanneer deze niet afhing van een ambtenaar.

Wat zou een leger tegen de vijand vermogen zonder een aanvoerder, die met de hoogste macht bekleed is en aan wie officieren ondergeschikt zijn, die op hun beurt weer elk afzonderlijk bevel voeren over de soldaten? Zo zou het ook gesteld zijn met de Kerk, wanneer zij niet één God erkende en ook met de engelenhemel, die als het ware het hoofd van de Kerk op aarde is, in welke beide de Heer de ziel zelf is, waarom de hemel en de Kerk, Zijn lichaam worden genoemd.

Wanneer zij niet één God erkenden, dan zouden zij beide als een onbezield lichaam zijn, dat tot niets nut zou zijn en weggegooid en begraven zou worden.

11. IV. De natiën en volken zijn van elkaar afgeweken en wijken van elkaar af ten aanzien van de hoedanigheid van deze ene God vanuit verschillende oorzaken.

De eerste oorzaak is deze: dat de kennis van God en de daaruit voortvloeiende erkenning, niet mogelijk is zonder openbaring, en dat er geen kennis over de Heer en vandaar erkenning is, 'dat in Hem de gehele volheid van de Goddelijkheid lichamelijk woont' dan vanuit het Woord, dat de kroon van de openbaringen is.

Want de mens kan vanuit de gegeven openbaring God tegemoet gaan en de invloeiing opnemen, en op die wijze van natuurlijk geestelijk worden.

Er was een oeropenbaring over de gehele aarde verbreid, en de natuurlijke mens heeft die op velerlei wijze verdraaid, waaruit meningsverschillen, onenigheden, ketterijen en scheuringen van de godsdiensten voortkwamen.

De tweede oorzaak is deze: dat de natuurlijke mens niets over God, maar alleen iets over de wereld gewaarwordt en dit op zichzelf kan toepassen; daarom behoort het tot de geloofsregels van de Christelijke Kerk, dat de natuurlijke mens tegenover de geestelijke mens staat en dat zij met elkaar strijden.

Vandaar komt het, dat zij die vanuit het Woord, of vanuit een andere openbaring, erkend hebben dat er een God is, over de hoedanigheid van God en over Zijn eenheid, van elkaar zijn afgeweken en afwijken.

Daarom vormden diegenen, van wie de blik van het gemoed afhankelijk was van de zinnen van het lichaam en toch God wilden zien, zich nabootsingen van goud, zilver, steen en hout maakten, opdat ze onder die vorm, als zichtbare voorwerpen, God zouden kunnen aanbidden; en dat anderen, die vanuit godsdienst de nabootsingen verwierpen, voor zich over God beelden verzonnen vanuit de zon en de maan en de sterren en vanuit verschillende andere dingen op aarde.

Maar zij die zich voor wijzer hielden dan het gewone volk en toch natuurlijk waren gebleven, erkenden, vanuit de onmetelijkheid en de alomtegenwoordigheid van God bij het scheppen van de wereld, de natuur als God; sommigen de natuur in haar binnenste dingen en sommigen de natuur in haar laatste dingen; en sommigen dachten, om God van de natuur te scheiden, iets meest universeels uit, dat zij het opperwezen noemden, en aangezien zij verder niets over God weten, wordt dit wezen bij hen tot iets abstracts, dat geen betekenis heeft.

Wie kan niet begrijpen dat de kennis ten aanzien van God zijn spiegel van God is, en dat degenen die niets over God weten, God niet zien in een naar de ogen toegekeerde spiegel, maar in een omgekeerde spiegel of aan de achterkant, die met kwikzilver of zwarte coating is bedekt en het beeld niet terugkaatst maar uitdooft.

Het geloof in God treedt de mens binnen door een eerdere weg, die uit de ziel in de hogere gebieden van het verstand leidt; terwijl de erkenningen over God binnentreden door een latere weg, omdat die uit het verstand, vanuit het geopenbaarde Woord, worden geput door de zinnen van het lichaam; en in het verstand middenin vindt de samenkomst van invloeiingen plaats, en daar wordt het natuurlijke geloof, dat slechts een overreding is, geestelijk geloof, dat de erkenning zelf is; vandaar is het menselijk verstand als het ware een bank waar men geld kan omwisselen, en waarin dan de omwisseling plaatsvindt.

12. V. De menselijke rede kan, wanneer zij wil, vanuit vele dingen in de wereld gewaarworden of besluiten, dat er een God is en dat Hij één is.

Deze waarheid kan door ontelbare dingen in de zichtbare wereld bevestigd worden; want het heeal is als het ware een theater, waarop voortdurend bewijzen vertoond worden dat er een God is en dat Hij één is.

Maar om dit toe te lichten, zal ik de volgende gedenkwaardigheid vanuit de geestelijke wereld aanhalen.

Eens toen ik met engelen in gesprek was, waren enige geesten aanwezig, die pas kort geleden vanuit de natuurlijke wereld waren aangekomen.

Toen ik hen zag, wenste ik hen geluk met hun aankomst en vertelde hun verschillende onbekende dingen over de geestelijke wereld, en na het gesprek over deze dingen vroeg ik hun, welke kennis zij over God en over de natuur uit de wereld met zich meebrachten.

Zij zeiden: 'Deze kennis, namelijk dat de natuur de werkende kracht is die alle dingen bewerkt die in het geschapen heelal plaatsvinden, en dat God na de schepping dit vermogen en deze macht in de natuur heeft gelegd en ingeprent; en dat God alleen ondersteunt en in stand houdt, opdat zij niet te gronde gaan, daarom worden heden ten dage alle dingen die op aarde ontstaan, geboren en wedergeboren worden, aan de natuur toegeschreven.' Maar ik antwoordde, dat de natuur vanuit zichzelf hoegenaamd niets bewerkt, maar God door de natuur.

Aangezien zij daarop een bewijs vroegen, zei ik: 'Zij die aan de Goddelijke werking in elk ding van de natuur geloven, kunnen zich vanuit zeer vele dingen, die zij in de wereld zien, veel meer ten gunste van God dan ten gunste van de natuur bevestigen; want zij die zich ten gunste van de Goddelijke werking in elk ding van de natuur bevestigen, richten hun aandacht op de wonderlijke dingen, die zij in de voortplanting zowel van planten als dieren waarnemen.

In de voortplanting van de planten: dat vanuit een in de aarde geworpen zaadje een wortel schiet, door de wortel een stengel en achtereenvolgens takken, twijgen, bladeren, bloemen, vruchten, tot nieuwe zaden toe, geheel en al alsof het zaad de orde van opeenvolging of de ontwikkelingsgang wist, waarnaar het zich vernieuwen moet.

Welk redelijk mens kan denken, dat de zon die louter vuur is, dit weet, of dat zij het in haar warmte en in haar licht kan neerleggen zulke dingen teweeg te brengen, en dat zij naar nutten kan streven? Een mens van wie het redelijke is verheven, kan, wanneer hij deze dingen ziet en behoorlijk overdenkt, niet anders denken, dan dat zij uit Hem zijn, wiens wijsheid oneindig is, dus uit God. Zij, die de Goddelijke werking in ieder ding van de natuur erkennen, bevestigen zich ook hierin wanneer zij deze dingen zien.

Daarentegen zien degenen die deze werking niet erkennen, dergelijke dingen niet met de ogen van de rede in het voorhoofd, maar in het achterhoofd.

Zij zijn diegenen die alle voorstellingen van hun denken aan de zinnen van het lichaam toeschrijven, en de begoochelingen van die zinnen bevestigen en zeggen: 'Ziet u niet dat de zon door haar warmte en door haar licht al deze dingen bewerkt? Wat is datgene wat u niet ziet; is dat wel iets?' Zij die zich bevestigen ten gunste van het Goddelijke, richten hun aandacht op de wonderlijke dingen die zij zien in de voortplanting van de dieren.

Zij zien, om hier eerst de wonderlijke dingen in de eieren te beschouwen, dat daarin het kuiken in zijn kiem verborgen ligt met al het benodigde voor zijn vorming, en ook met de gehele ontwikkelingsgang na het uitkomen, totdat het een vogel wordt in de vorm van de moeder.

Wanneer men verder de aandacht richt op de gevleugelde dieren in het algemeen, vertonen zich voor het gemoed dat diep doordenkt, dingen die de verbazing wekken, zoals bijvoorbeeld, dat er zowel in de allerkleinste als in de allergrootste, zowel in de onzichtbare als in de zichtbare, dat wil zeggen, zowel in de kleine insecten als in de vogels en grote beesten, zintuigen zijn, namelijk van het gezicht, de reuk, de smaak en de tastzin; verder ook de bewegingsorganen die de spieren zijn, want zij vliegen en lopen, alsmede ingewanden, die van een hart en van longen afhangen en die door de hersenen in werking worden gesteld.

Zij die alle dingen aan de natuur toeschrijven, zien weliswaar dergelijke dingen, maar zij denken alleen maar dat die er zijn en zeggen dat de natuur ze voortbrengt.

Zij zeggen dit omdat zij hun gemoed van het denken over het Goddelijke hebben afgekeerd; en diegenen die zich van het Goddelijke hebben afgekeerd, kunnen, wanneer zij de wonderlijke dingen

in de natuur zien, daarover niet redelijk en noch minder geestelijk denken, maar zij denken zinnelijk en stoffelijk; en dan denken zij in de natuur uit de natuur en niet boven de natuur.

Zij verschillen hierin alleen met de beesten, dat zij over redelijkheid beschikken, dat wil zeggen, dat zij kunnen verstaan indien zij dat willen.

Zij, die zich van het denken over het Goddelijke hebben afgekeerd, en daardoor lichamelijk-zinnelijk zijn geworden, bedenken niet, dat het gezicht van het oog zo grof en zo stoffelijk is, dat het verscheidene kleine insecten als één donker puntje ziet, terwijl toch elk van deze insecten georganiseerd is om te voelen en om zich te bewegen, en zij bedenken dus niet dat het begiftigd is met vezels en vaten, met hartjes, longpijpjes, ingewandjes en hersentjes; en dat deze uit de zuiverste substanties van de natuur zijn samengeweven; en dat deze weefsels overeenstemmen met het leven in de laatste graad, van waaruit hun allerkleinste deeltjes op onderscheiden manieren in werking worden gesteld.

Wanneer nu het gezicht van het oog zo grof is dat verschillende dingen, met ontelbare dingen in elk daarvan, daaraan verschijnen als een klein donker puntje, en wanneer niettemin diegenen die zinnelijk zijn, naar dit gezichtsvermogen denken en oordelen, zo komt het duidelijk uit, hoe grof hun gemoed geworden is, en vandaar in welk een duisternis zij zijn ten aanzien van de geestelijke dingen.

Eenieder kan zich, wanneer hij wil, ten gunste van het Goddelijke bevestigen vanuit de zichtbare dingen in de natuur; en ook bevestigt zich diegene zich, die over God en over Zijn Almacht bij het scheppen van het heelal denkt, en over Zijn Alomtegenwoordigheid bij het instandhouden daarvan. Zo bijvoorbeeld dat hij bij de vogels in de lucht ziet, dat elke soort daarvan haar voedsel kent en waar dit te vinden is, en vanuit geluid en gestalte de soortgenoten kent, verder onder de andere vogels, welke haar vrienden en welke haar vijanden zijn; dat zij de plaats van de paring onder de veren weten, huwelijken sluiten, kunstig nesten bouwen, daarin eieren leggen, daarover broeden, de broedtijd kennen, na verloop waarvan zij de jongen uitbroeden die zij allertederst liefhebben, onder de vleugels koesteren, voedsel aandragen en opkweken, en dit totdat zij zelfstandig worden en hetzelfde kunnen doen.

Eenieder die over de Goddelijke invloeiing door de geestelijke wereld in de natuurlijke wereld wil nadenken, kan deze hierin zien.

Hij kan ook, wanneer hij wil, in zijn hart zeggen: dergelijke wetenschappen kunnen hun niet vanuit de zon door de warmte en het licht ervan gegeven worden, want de zon, van waaruit de natuur haar ontstaan en wezen afleidt, is louter vuur, en vandaar zijn de uitvloeiingen van warmte en licht ervan, volslagen dood; en zo kan men dus de gevolgtrekking maken, dat dergelijke dingen zijn vanuit de Goddelijke invloeiing door de geestelijke wereld in de laatsten van de natuur.

Eenieder kan zich bevestigen ten gunste van het Goddelijke vanuit de zichtbare dingen in de natuur, wanneer hij de rupsen ziet, die uit de verlustiging van een zekere liefde streven en smachten naar een verandering van hun aardse staat in een, die de hemelse staat enigszins nabijkomt, en daarom naar bepaalde plaatsen kruipen, zich met een huls omgeven en zich zo in een baarmoeder begeven om wedergeboren te worden, en daar poppen, aurelies, nymfen en tenslotte vlinders te worden.

En wanneer zij die gedaantewisseling hebben ondergaan en elk naar hun soort met mooie vleugels zijn uitgedost, vliegen zij in de lucht als in hun hemel, en spelen daar verheugd en sluiten huwelijken, leggen eieren en zien uit naar een nageslacht en dan voeden zij zich met een liefelijke en zoete kost uit bloemen.

Wie, die zich vanuit de zichtbare dingen in de natuur ten gunste van het Goddelijke bevestigt, ziet niet een zeker beeld van de aardse staat van de mens in hen als wormen, en een beeld van de hemelse staat in hen als vlinders.

Diegenen echter, die zich ten gunste van de natuur bevestigen, zien weliswaar deze dingen, maar aangezien zij de hemelse staat van de mens vanuit hun gemoed hebben verworpen, noemen zij dit louter werkingen van de natuur.

Eenieder kan zich vanuit de zichtbare dingen in de natuur ten gunste van het Goddelijke bevestigen, wanneer hij zijn aandacht richt op hetgeen bekend is ten aanzien van de bijen, namelijk dat zij vanuit rozen en bloemen was weten te verzamelen en honing te zuigen en cellen als huisjes te bouwen en die te rangschikken in de vorm van een stad, met straten om in en uit te gaan; dat zij al van verre bloemen en kruiden ruiken, van waaruit zij was verzamelen voor het huis en honing voor voedsel, en dat zij daarmee beladen, rechtstreeks naar hun korf terugvliegen, en zich zo van voedsel voorzien voor de komende winter, alsof zij die vooruitzagen.

Zij stellen ook een heerseres als koningin boven zich, waarvanuit een nageslacht voortgebracht moet worden, en voor wie zij als het ware een paleis bouwen boven hun cellen, met wachters rondom, en die wanneer de barenstijd intreedt, onder geleide van de wachters, die darren worden genoemd, van cel tot cel gaat en eieren legt en die dan door de schare die haar volgt worden toegedekt met was, opdat die van de lucht niets te lijden hebben.

Daaruit ontstaat weer een nieuw geslacht, dat later, wanneer die leeftijd wordt bereikt waarop het dezelfde dingen kan doen, uit het huis verdreven wordt; en die zwerm verzamelt zich eerst tot een wolk, opdat de saamhorigheid niet verbroken zal worden, en daarna vliegt hij uit om voor zichzelf een woonplaats te zoeken.

Tegen de herfst worden deze darren, omdat zij niets tot de was of de honing hebben bijgedragen, naar buiten gebracht en van hun vleugels beroofd, opdat zij niet terugkeren en de voedselvoorraden waaraan zij niet hebben meegewerkt, opeten; behalve tal van dingen meer.

Hieruit kan blijken, dat zij, ter wille van het nut, dat zij aan het menselijk geslacht betonen, vanuit de Goddelijke invloeiing door de geestelijke wereld een regeringsvorm hebben zoals die bij de mensen op aarde is, ja zelfs bij de engelen in de hemelen.

Welk mens met gezonde rede ziet niet dat dergelijke dingen bij deze insecten niet vanuit de natuurlijke wereld zijn; wat heeft de zon, waaruit de natuur is, gemeen met een regering, die de hemelse regering nastreeft en daarmee overeenkomt.

Vanuit deze en dergelijke dingen bij de redeloze dieren, bevestigt de belijder en vereerder van de natuur zich voor de natuur, terwijl de belijder en vereerder van God zich vanuit dezelfde dingen bevestigt voor God.

Want de geestelijke mens ziet daarin geestelijke dingen en de natuurlijke mens ziet daarin natuurlijke dingen, dus eenieder zoals hij zelf is.

Wat mij betreft, waren dergelijke dingen voor mij getuigenissen van de invloeiing van de geestelijke wereld in de natuurlijke, uit God.

Overweeg ook dit, of u over enige regeringsvorm, of over enige burgerlijke wet, of over enig zedelijke deugd, of over enige geestelijke waarheid analytisch zou kunnen denken, wanneer niet het Goddelijke vanuit Zijn Wijsheid door de geestelijke wereld invloeiide.

Wat mij betreft, ik kon het niet en ik kan het niet; want deze invloeiing heb ik nu reeds 26 jaren voortdurend op merkbare en voelbare wijze waargenomen, en daarom zeg ik dit als een getuige.

Kan de natuur wel nut tot einddoel hebben en nutten teweegbrengen in orde en in vormen? Alleen een wijze kan dit; en het heelal zo ordenen en vormen kan alleen God, die oneindige Wijsheid heeft.

Wie anders kan voor de mensen voorzien wat tot voedsel en kleding nodig is, en daarin voorzien: voedsel vanuit de oogsten van het veld, de vruchten van de aarde en vanuit de dieren, en klederen van diezelfde dingen? Tot de wonderlijke dingen hierbij behoort het volgende: dat die geringe rupsen, die zijderupsen worden genoemd, zowel vrouwen als mannen, van koninginnen en koningen af tot dienstmeisjes en knechten toe, allen met zijde zouden bekleden en prachtig uitdossen; en dat die geringe wormpjes die bijen worden genoemd, de was zouden leveren voor de kandelaars die de tempels en paleizen in lichtglans laten baden.

Deze en tal van dingen meer zijn sprekende bewijzen dat God uit Zichzelf door de geestelijke wereld alle dingen uitwerkt die in de natuur plaatsvinden.

Hieraan dient nog worden toegevoegd dat in de geestelijke wereld diegenen gezien werden die zich ten gunste van de natuur vanuit de zichtbare dingen in de wereld hadden bevestigd totdat zij godloochenaars waren geworden, en dat hun verstand in het geestelijk licht van onderen geopend, maar van boven gesloten verscheen; en dit omdat zij met hun denken neerwaarts naar de aarde en niet opwaarts naar de hemel hebben gezien.

Boven het zinnelijke, dat het laagste van het verstand is, verscheen iets als een bedekking waaruit hels vuur opflitste, bij sommigen zwart als roet en bij anderen loodkleurig zoals een lijk.

Laat daarom eenieder zich wachten voor de bevestigingen ten gunste van de natuur, maar laat hij zich bevestigen voor God; het ontbreekt niet aan stof daartoe.

13. VI. Wanneer God niet één was, had het heelal niet geschapen noch in stand gehouden kunnen worden.

Dat men uit de schepping van het heelal de eenheid van God kan opmaken, komt omdat het heelal een werk is dat van de eerste tot de laatste dingen als één tezamen hangt en van één God afhangt, zoals het lichaam van zijn ziel.

Het heelal is zo geschapen dat God alomtegenwoordig kan zijn en alle dingen daarvan tot in bijzonderheden onder Zijn toezicht kan houden en voortdurend als één tezamen kan houden, hetgeen instandhouden is.

Daarvandaan is het ook dat Jehovah God zegt, dat Hij de Eerste en de Laatste is, het Begin en het Einde, de Alfa en de Omega, (Jesaja 44:6; Openbaring 1:8,17), en elders dat Hij alle dingen maakt, de hemelen uitbreidt en de aarde uitspant, uit Hemzelf, (Jesaja 44:24).

Dit grote stelsel dat heelal wordt genoemd, is een werk dat als één tezamen hangt van de eerste tot de laatste dingen, aangezien God bij het scheppen ervan een enig doel beoogde; en dit was: de engelenhemel vanuit het menselijk geslacht, en de middelen tot dit einddoel alle dingen zijn van waaruit de wereld is; want wie het einddoel wil, wil ook de middelen.

Wie daarom de wereld beschouwt als een werk dat de middelen tot dit einddoel bevat, kan het geschapen heelal beschouwen als een werk, dat als één samenhangt; en kan zien dat de wereld een samenstel van nutten in opeenvolgende orde is ten behoeve van het menselijk geslacht van waaruit de engelenhemel.

De Goddelijke Liefde kan geen ander einddoel beogen dan de eeuwige zaligheid van de mensen vanuit haar Goddelijk Wezen, en haar Goddelijke Wijsheid kan niets anders voortbrengen dan nutten die middelen tot dat einddoel zijn.

Uit de beschouwing van de wereld in deze alomvattende voorstelling, kan ieder wijs mens begrijpen, dat de Schepper van het heelal één is en dat Zijn Wezen Liefde en Wijsheid is.

Daarom kan daarin niet een enkel ding zijn, waarin niet van dichterbij of van verderaf een nut voor de mens verborgen ligt: voor zijn voedsel van de vruchten van de aarde, alsmede van de dieren en voor zijn kleding van dezelfde dingen.

Tot de wonderlijke dingen behoort dit dat die geringe rupsen die zijderupsen worden genoemd zowel vrouwen als mannen, van koninginnen en koningen af tot dienstmeisjes en knechten toe, met zijde bekleeden en prachtig uitdossen; en dat de geringe wormen als de bijen zijn, de was leveren voor de kandelaars, waardoor dan de tempels en paleizen in lichtglans baden.

Zij die enige dingen in de wereld afzonderlijk beschouwen en niet alle dingen op alomvattende wijze in hun verband, waarin de einddoelen, de middelloorzaken en de werkingen gelegen zijn, alsmede zij die de schepping niet uit de Goddelijke Liefde door de Goddelijke Wijsheid afleiden, kunnen niet zien dat het heelal een werk is van één God, en dat Hij in elk nut afzonderlijk woont,

omdat Hij in het einddoel woont; want eenieder die in het einddoel is, is ook in de middelen, aangezien binnen alle middelen het einddoel gelegen is dat de middelen in werking stelt en deze leidt.

Zij die het heelal niet als het werk van God beschouwen en als de woning van Zijn liefde en wijsheid, maar als een werk van de natuur en als de woning van de warmte en van het licht van de zon, sluiten de hogere dingen van hun gemoed voor God, en openen de lagere dingen van hun gemoed voor de duivel, en leggen vandaar het menselijke af en trekken het dierlijke aan en geloven niet alleen dat zij aan de beesten gelijk zijn, maar worden het ook; want zij zijn vossen naar de sluwheid, wolven naar de wildheid, panters naar de listigheid, tijgers naar de wreedheid, krokodillen, slangen, uilen en andere nachtvogels naar de aard van deze dieren.

Zij die van dien aard zijn, verschijnen ook in de geestelijke wereld van verre aan deze dieren gelijk; hun liefde tot het boze neemt zulke vormen aan.

14. VII. De mens die God niet erkent, is uit de Kerk uitgebannen en veroemd.

Dat de mens die niet God erkent, uit de Kerk uitgebannen is, komt omdat God het al van de Kerk is, en de Goddelijke dingen die de theologische worden genoemd, de Kerk maken.

Vandaar is de loochening van God de loochening van alle dingen van de Kerk; en deze verloochening zelf verbant hem, dus verbant de mens zichzelf en niet God verbant hem.

Dat hij veroemd is komt omdat, wanneer hij uit de Kerk is uitgebannen, hij ook is uitgebannen uit de hemel; want de Kerk op aarde en de engelenhemel vormen één, zoals het innerlijke en het uitwendige, en zoals het geestelijke en het natuurlijke bij de mens.

En de mens is vanuit God zo geschapen, dat hij naar zijn innerlijk in de geestelijke wereld is en naar zijn uitwendige in de natuurlijke wereld, dus is hij geschapen als ingeborene van beide werelden, opdat het geestelijke dat van de hemel is, ingeplant zal worden in het natuurlijke dat van de wereld is, net zoals dit met het zaad in de aardbodem plaatsvindt, en opdat hij zo een mens zal worden, bestendig en duurzaam tot in het eeuwige.

De mens die zichzelf door de loochening van God uit de Kerk, en dus uit de hemel, heeft uitgebannen, sluit de innerlijke mens bij zich ten aanzien van de wil, en dus ten aanzien van zijn wezenlijke liefde; want de wil is de ontvanger van zijn liefde en wordt haar woonplaats.

Maar hij kan zijn innerlijke mens niet sluiten ten aanzien van het verstand, want wanneer hij dat kon en deed, zou de mens geen mens meer zijn.

Maar de liefde van zijn wil verdwaast de hogere dingen van zijn verstand met valsheden; vandaar wordt het verstand als het ware gesloten ten aanzien van de waarheden die van het geloof zijn, en ten aanzien van de goedheden die van de naastenliefde zijn, dus meer en meer tegen God en tevens tegen de geestelijke dingen van de Kerk.

Op deze wijze wordt hij uitgesloten van de gemeenschap met de engelen in de hemel, en wanneer hij van hen is uitgesloten, dan stelt hij zich in gemeenschap met de satans van de hel en denkt eens van zin met hen; en alle satans loochenen God en denken dwaas over God en over de geestelijke dingen van de Kerk; evenzo doet de mens die met hen verbonden is.

Wanneer zo iemand in zijn geest is, wat het geval is, wanneer hij in zijn huis aan zichzelf is overgelaten, zijn gedachten laat leiden door de verlustigingen van het boze en valse, die hij bij zichzelf ontvangen en gebaard heeft, denkt hij over God, dat Hij niet bestaat, maar dat het slechts een woord is dat van de kansels af gegalmd wordt, om het gewone volk aan de gehoorzaamheid tegenover de wetten van de gerechtigheid, die tot de samenleving behoren, te binden.

En ook denkt hij, dat het Woord, van waaruit de predikanten God verkondigen, slechts een opeenhoping van visioenen is, dat vanuit het gezag met heiligheid bekleed is; voorts dat de Decaloog of de catechismus een boekje is, dat, nadat het door de handen van de jongelui is

afgesleten, weggeworpen kan worden, aangezien het voorschrijft, dat men de ouders moet eren, niet mag doden, noch hoereren, noch stelen, noch valse getuigenis geven, en wie weet die zelfde dingen niet al vanuit de burgerlijke wet? Van de Kerk denkt hij, dat het maar een verzameling van simpele, lichtgelovige en kleinmoedige lieden is, die zien wat ze niet zien.

Over de mens en over zichzelf als mens denkt hij evenzo als over het beest, en over het leven na de dood evenzo als over het leven van het beest na de dood.

Zo denkt zijn innerlijke mens, hoezeer de uitwendige mens ook anders spreekt.

Want elk mens heeft, als gezegd, een innerlijke en een uitwendige, en zijn innerlijke maakt de mens, die geest wordt genoemd en na de dood leeft; en het uitwendige, waarnaar hij met vertoon van zedelijkheid de huichelaar speelt, wordt begraven; en dan wordt hij als gevolg van de loochening van God een verdoemde.

Elk mens is ten aanzien van zijn geest met zijn gelijken verbonden in de geestelijke wereld en hij is als het ware één met hen.

Het is mij vaak gegeven, geesten van nog levende mensen daar in gezelschappen te zien, sommige in gezelschappen van engelen en andere in helse gezelschappen.

Het is mij ook gegeven dagen lang met hen te spreken en ik verwonderde mij, dat de mens zelf, terwijl hij nog in het lichaam leefde, niets hoegenaamd daarvan wist.

Hieruit bleek duidelijk, dat wie God loochent, reeds nu tussen de verdoemden is, en dat hij na de dood tot de zijnen wordt verzameld.

15. VIII. Bij de mensen, die niet één God, maar verschillende goden erkennen, hangt niets van de Kerk samen.

Wie één God met het geloof erkent en met het hart vereert, is in de gemeenschap der heiligen op aarde en in de gemeenschap der engelen in de hemelen.

Deze worden 'gemeenschappen' genoemd en het zijn gemeenschappen, want zij zijn in één God en de ene God is in hen.

Dezelfden zijn ook in verbinding met de gezamenlijke engelenhemel, en ik zou willen zeggen: met allen en eenieder daar, want zij zijn allen als zonen en nakomelingen uit één Vader, vanwie de gezindheden, zeden en gelaatstrekken overeenkomen, waardoor zij elkaar wederkerig kennen. De engelenhemel is georganiseerd in gezelschappen overeenkomstig alle verscheidenheden van de liefde van het goede, welke verscheidenheden op de alomvattendste ene Liefde zijn gericht, dus tot God.

Uit deze Liefde zijn allen voortgesproten, die één God, Schepper van het heelal en tevens Verlosser en Wederverwekker, met het geloof erkennen en met het hart vereren.

Geheel anders is het echter gesteld met hen die niet één God maar verschillende goden zoeken en aanbidden, doordat men bijvoorbeeld één met de mond en drie in de gedachte heeft, zoals dat degenen in de huidige Kerk doen, die God in drie personen onderscheiden, en iedere persoon op zichzelf tot God verklaren en aan elke persoon afgescheiden hoedanigheden of eigenschappen toeschrijven, die niet tot de ander behoren.

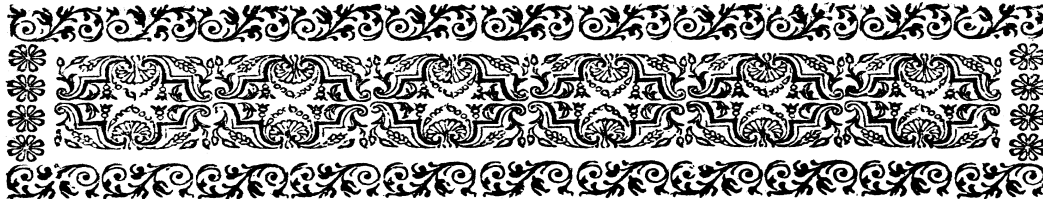
Het gevolg hiervan is, dat niet alleen de eenheid van God daadwerkelijk verdeeld wordt, maar eveneens de theologie zelf, en zo ook het menselijk gemoed, waarin dit zijn moet.

Wat kan daar anders uit voortvloeien dan verwarring en gebrek aan samenhang in de dingen van de Kerk? Dat de staat van de huidige Kerk van dien aard is, zal in het aanhangsel tot dit werk getoond worden.

De waarheid is, dat de verdeling van God of van het Goddelijk Wezen in drie personen, waarvan elk op zichzelf of afzonderlijk God is, tot de loochening van God leidt.

Het is alsof iemand een tempel binnentreedt om te aanbidden en op een tafel boven het altaar God ziet afgeschilderd als de ‘Oude van dagen’, een tweede als hogepriester en een derde als een vliegend Aeolus, met het onderschrift: ‘Deze drie zijn één God’; of ook misschien, alsof hij daar de eenheid en de drievuldigheid zag afgeschilderd als een mens met drie hoofden op één lichaam, of met drie lichamen onder één hoofd, hetgeen een monsterachtige vorm is.

Wanneer iemand met zo’n voorstelling de hemel binnentrad, zou hij stellig halsoverkop uitgeworpen worden, hoewel hij zeggen zou, dat het hoofd of de hoofden het Wezen betekenen en het lichaam of de lichamen de onderscheiden eigenschappen.

16. Hieraan zal ik een gedenkwaardigheid toevoegen:

Ik zag enige nieuwkomers die onlangs vanuit de natuurlijke wereld in de geestelijke wereld waren aangekomen; ze spraken onder elkaar over de drie Goddelijke personen vanuit het eeuwige.

Ze waren kanunniken geweest en een van hen bisschop.

Ze kwamen naar mij toe en na een kort gesprek over de geestelijke wereld waarover ze tevoren hoegenaamd niets hadden geweten, zei ik: ‘Ik hoorde u spreken over drie Goddelijke personen vanuit het eeuwige en daarom verzoek ik u mij dit grote mysterie te onthullen overeenkomstig uw voorstelling daarvan, zoals u die hebt gevormd in de natuurlijke wereld waaruit u kort geleden gekomen bent.’ De bisschop richtte zijn blik op mij en zei toen: ‘Ik zie dat u een leek bent en daarom zal ik u de voorstellingen van mijn gedachten over dit grote mysterie bekendmaken en u onderwijzen.

Mijn voorstellingen waren en zijn nog steeds deze: dat God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest in het midden van de hemel zijn gezeten op prachtige en verheven zetels of tronen; God de Vader op een troon van puur goud met een scepter in de hand; God de Zoon aan Zijn rechterhand op een troon van het allerzuiverste zilver, met een kroon op het hoofd; en God de Heilige Geest naast hen op een troon van blinkend kristal, met een duif in de hand.

Rondom hen hangen luchters in een driedubbele rij waarvan de kostbare stenen flonkeren, en op een afstand van deze kring staan ontelbare engelen die allen God aanbidden en verheerlijken.

Bovendien spreekt God de Vader voortdurend met de Zoon over degenen die gerechtvaardigd moeten worden en ze beslissen met elkaar en stellen vast wie in de wereld waardig zijn, om onder de engelen opgenomen en bekroond te worden met het eeuwige leven.

Bij het horen van hun naam snelt God de Heilige Geest over het aardrijk naar hen toe en brengt met zich mee de gaven van de gerechtigheid en ook evenzo vele tekens van verlossing voor hen, die gerechtvaardigd moeten worden.

Op het moment dat Hij aankomt en op hen ademt, verdrijft hij de zonden, zoals een ventilator de rook uit een oven verdrijft en deze reinigt.

Hij neemt ook de stenen hardheid weg uit hun harten en schenkt de weke gevoeligheden van het vlees.

Tevens vernieuwt Hij hun geest of gemoed en verwekt ze opnieuw en verleent hun het aangezicht van een kind en bezegelt tenslotte hun voorhoofd met het teken van het kruis, en noemt hen uitverkorenen en zonen Gods.’ Nadat de bisschop dit betoog beëindigd had zei hij tegen mij: ‘Zo heb ik dit grote mysterie in de wereld ontrafeld, en aangezien het merendeel van onze orde hiermee

instemde, ben ik ervan overtuigd dat ook u, als leek, daarmee in zult stemmen.’ Toen de bisschop deze woorden gesproken had keek ik hem aan en ook de kanunniken die bij hem waren, en ik bemerkte dat ze ten volle met hem instemden.

Ik antwoordde daarom: ‘Ik heb deze uiteenzetting van uw geloof nauwkeurig gevolgd en daaruit opgemaakt dat u over de drie-enige God een geheel natuurlijke, zinnelijke en zelfs stoffelijke voorstelling heeft opgevat en gekoesterd, waaruit onvermijdelijk een voorstelling van drie goden voortvloeit.

Is het niet zinnelijk te denken over God de Vader, dat Hij zou zitten op een troon met een scepter in Zijn hand, en over de Zoon, dat Hij zou zitten op een troon met een kroon op het hoofd, en over de Heilige Geest, dat Hij zou zitten op zijn eigen troon, met een duif in de hand en dat Hij, al naar de genomen besluiten, over het aardrijk snelt? Aangezien een dergelijke voorstelling uit uw uiteenzetting volgt, kan ik daaraan geen geloof hechten; want vanaf mijn kindertijd heb ik geen andere voorstelling in mijn gemoed kunnen toelaten dan die van één God, en daar ik alleen déze voorstelling in mij heb toegelaten en vasthoudt, hebben de dingen die u heeft gezegd, voor mij geen waarde.

Ik heb ingezien dat met de troon waarop, zoals de Schrift zegt, Jehovah zit, Zijn Koninkrijk wordt bedoeld; met de scepter en de kroon, de regering en de heerschappij; en met ‘zitten aan de rechterhand’ de Almacht van God door Zijn Menselijke.

En dat onder de dingen die aan de Heilige Geest worden toegeschreven, de werkingen van de Goddelijke Alomtegenwoordigheid worden verstaan.

Neem, als u wilt, de voorstelling van één God aan en overweeg die redelijk in uw redenering en u zult tenslotte helder begrijpen dat het zo is.

U zegt weliswaar ook dat God één is, omdat u het wezen van deze drie personen één en ook ondeelbaar maakt, maar u staat niet toe dat iemand zegt dat deze éne God één persoon is.

U zegt immers dat het er toch drie zijn, en u doet dit opdat niet de voorstelling van drie goden, zoals die van u is, verloren gaat.

En dan schrijft u ook aan elk een eigenschap toe die afgescheiden is van die van de anderen.

Verdeelt u op deze wijze niet uw Goddelijk Wezen? Als dat zo is, hoe kunt u dan zeggen en ook denken, dat er één God is? Ik zou het u niet aanrekenen, als u zegt dat er één Goddelijke is.

Hoe kan iemand, als hij hoort, dat de Vader God is, de Zoon God en de Heilige Geest God is en elk persoon dus afzonderlijk God is, denken dat er één God is? Is dat niet een tegenspraak, waaraan nooit geloof gehecht kan worden? Dat men op deze wijze niet van één God kan spreken, maar van een soortgelijk Goddelijke, kan door het volgend voorbeeld verduidelijkt worden: van verscheidene mensen, die samen één senaat, één raadsvergadering of één concilie vormen, kan niet gezegd worden dat zij één mens zijn, maar wanneer ze allen en elk afzonderlijk één mening hebben, kan gezegd worden, dat ze één voelen.

Evenmin kan van drie diamanten van een en dezelfde substantie gezegd worden dat zij één diamant zijn, maar men kan wel zeggen, dat zij één zijn volgens de substantie.

Men kan ook zeggen dat elke diamant van de andere in prijs verschilt overeenkomstig zijn eigen gewicht, maar dat zou niet gaan als er één was en niet drie.

Maar ik merk dat u de drie goddelijke personen, waarvan elk op zichzelf of afzonderlijk God is, daarom één God noemt en aan iedereen in de Kerk oplegt op deze wijze te spreken, omdat de verlichte en gezonde rede in de hele wereld erkent, dat er één God is en dat u vandaar met schaamte overdekt zou worden, als u ook niet op deze wijze zou spreken.

Maar als u deze woorden ‘één God’ uitspreekt, hoewel u er aan drie denkt, dan weerhoudt dat schaamtegevoel u niet deze beide woorden uit te spreken.’ Nadat dit gezegd en aangehoord was trok de bisschop zich met zijn kanunniken terug, en terwijl hij vertrok draaide hij zich om en wilde uitroepen: ‘Er is één God’, maar hij kon het niet, omdat zijn gedachte zijn tong tegenhield, en toen

bracht hij met wijdgeopende mond uit: ‘Drie goden!’ Toen de omstanders deze zonderlinge gebeurtenis zagen, barstten ze in schaterlachen uit en gingen uiteen.

17. Daarna vroeg ik, waar ik onder de geleerden diegenen kon vinden, die het scherpste vernuft hadden, en voor de in drie personen verdeelde Goddelijke drievuldigheid opkwamen.

Er waren er drie aanwezig tegen wie ik zei: ‘Hoe kunt u de Goddelijke Drievuldigheid in drie personen verdelen en beweren dat elk persoon op zichzelf of afzonderlijk God en Heer is? Is op die manier de belijdenis, dat er één God is, niet even ver van de gedachte verwijderd als het zuiden van het noorden?’ Hierop antwoordden ze: ‘Het is er niet in het minst van verwijderd, aangezien de drie personen één wezen hebben en het Goddelijke Wezen God is.

Wij waren in de wereld de bewakers van de drievuldigheid van de personen, en de pupil over wie wij waakten, was ons geloof, waarin elke goddelijke persoon zijn deel heeft gekregen.

God de Vader is het toebedeeld dat Hij aanrekenen en geeft; God de Zoon dat Hij tussenbeide komt en bemiddelt, en God de Heilige Geest, dat Hij de nutten van de aanrekening en bemiddeling uitwerkt.’ Maar ik vroeg: ‘Wat verstaat u onder het Goddelijk Wezen?’ Ze zeiden: ‘Wij verstaan daaronder de Almacht, de Alwetendheid, de Alomtegenwoordigheid, de Onmetelijkheid, de Eeuwigheid en de Gelijkheid van Majesteit.’ Hierop zei ik: ‘Als dit Wezen uit verschillende goden één vormt, kunt u er nog verschillende aan toevoegen, bijvoorbeeld een vierde, die bij Mozes, Ezechiël en Job wordt vermeld en God Shaddai 1) wordt genoemd.

Zo deden ook de ouden in Griekenland en Italië.

Zij schreven soortgelijke attributen en op die wijze een soortgelijk wezen toe aan hun goden, zoals aan: Saturnus, Jupiter, Neptunus, Pluto, Apollo, Juno, Diana, Minerva, ja zelfs ook aan Mercurius en Venus, maar toch konden ze niet zeggen dat deze allen één God waren.

Ook u, die drie personen bent, en zoals ik merk van een soortgelijke geleerdheid, en dus wat dat betreft van soortgelijke geaardheid kunt zichzelf toch niet tot één geleerd mens samenvoegen.’ Ze moesten hierom lachen en zeiden: ‘U maakt een grapje; het is met het Goddelijk Wezen anders gesteld, dit is één, en niet in drieën gedeeld.

Het is ondeelbaar, dus niet gedeeld; deling en verdeling zijn daarop niet van toepassing.’ Toen ik dit hoorde, antwoordde ik: ‘Laat ons dit strijdperk dan betreden en de zaak uitvechten.’ Ik vroeg toen:

‘Wat verstaat u onder persoon en wat betekent het?’ Ze antwoordden: ‘De naam persoon betekent niet een deel of een hoedanigheid in een ander, maar dat, wat op zichzelf bestaat.

Zo definiëren alle kerkvaders het woord persoon, en wij met hen.’ Hierop vroeg ik of ze deze definitie wilden bevestigen, wat ze deden.

Toen zei ik: ‘Dus is er niet enig deel van de Vader in de Zoon, noch enig deel van beiden in de Heilige Geest.

Hieruit volgt dus dat ieder zijn eigen meester is, zijn eigen recht en macht heeft.

Er is dus niets wat verbindt dan alleen de wil die eenieder eigen is en bijgevolg naar welgevallen mededeelbaar.

Zijn op deze wijze de drie personen niet drie onderscheiden goden? Luister verder: u hebt het woord persoon ook gedefinieerd als dat wat op zichzelf bestaat; zodoende zijn het drie substanties, waarin u het Goddelijk Wezen verdeelt.

Toch is dit wezen, zoals u ook zegt, ondeelbaar, aangezien het één en ondeelbaar is.

Bovendien schrijft u aan iedere substantie, dat wil zeggen, aan iedere persoon, eigenschappen toe, die niet in de anderen zijn en ook niet aan de anderen kunnen worden meegedeeld, zoals: de aanrekening, de bemiddeling en de werking.

Wat volgt daaruit anders dan dat de drie personen drie goden zijn.’ Na deze woorden trokken ze zich terug en zeiden: ‘Wij zullen deze dingen onderzoeken en daarna zullen we met een antwoord komen.’ Een wijze man die er vlakbij stond zei toen hij deze dingen hoorde: ‘Ik wil dit zeer

verheven onderwerp niet door zulke fijne mazen bezien, maar buiten de spitsvondigheden om, zie ik in een helder licht dat er in de voorstellingen van uw gedachten drie goden zijn. Echter, de schaamte belet u deze voorstellingen voor de hele wereld te verkondigen. Want als u ze zou verkondigen, zou u onzinnig en dwaas genoemd worden. Dus om die schande te vermijden is het een uitweg dat u met de mond één God belijdt.’ Maar hieraan schonken deze drie geen aandacht en hielden hardnekkig aan hun mening vast. Tijdens het heengaan mompelden ze enkele aan de metafysica ontleende termen, waaruit ik opmerkte, dat dit hun drievoet 2) was, van waaruit ze antwoorden zouden willen geven.

- 1) *De Hoogmachtige; de naam van God waarmee Hij zich voor het eerst aan Abraham bekend maakte, want Abraham en zijn huis vereerden daarvóór andere goden.*
- 2) *De drievoet van Pythia, de zetel waarop de priesteres van Delphi zat als zij de godsspraak van Apollo uitsprak.*

Lees [verder >>>](#)

Terug naar de [inhoudsopgave >>>](#)

Digitale uitgave – Swedenborg Boekhuis 2011.

Bron – www.swedenborg.nl